

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Gliwice, 17.09.2026 r.

UM.978632.2026

Szanowny Pan Krzysztof Kleczka
Radny Rady Miasta Gliwice

Dotyczy: Odp. na korespondencję nr UM.943307.2026 - tytuł : Piecza zastępcza

Znak sprawy: BR.0003.748.2026

Osoba do kontaktu: Mariola Zalewska, tel. +48 32 238 97

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 4 września 2026 roku w sprawie utworzenia Gliwickiego Centrum Pieczy Zastępczej, podziału zadań, procesu usamodzielnienia, zabezpieczenia kadrowego oraz zasadności przyjętych rozwiązań organizacyjnych i lokalowych udzielam wyjaśnień w ww. sprawie.

1. Podział zadań OPS-GCPZ, ze szczególnym uwzględnieniem zadań dotyczących pełnoletnich osób usamodzielnianych.

Podział zadań z zakresu pieczy zastępczej pomiędzy OPS a GCPZ wynika z potrzeb środowiska pieczy zastępczej i analizy ustawowego rozróżnienia pomiędzy zadaniami własnymi powiatu, zadaniami przypisanymi ośrodkowi pomocy społecznej oraz zadaniami organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, szereg zadań w zakresie pieczy zastępczej stanowi zadania własne powiatu (Miasta Gliwice na prawach powiatu). Obejmują one w szczególności zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej, tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych, organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, organizowanie szkoleń, wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, a także finansowanie określonych świadczeń i innych form wsparcia.

Ustawodawca nie utożsamia jednak zadań własnych powiatu z zadaniami Ośrodka Pomocy Społecznej. Zgodnie bowiem z art. 182 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonywane są za pośrednictwem PCPR (w Gliwicach OPS) oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Jednocześnie art. 182 ust. 2 wskazuje, że do zakresu działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (w Gliwicach OPS) należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy

zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów, natomiast część zadań powiatu może i powinna być realizowana przez inne podmioty wskazane w ustawie.

Szczególne znaczenie ma w tym zakresie art. 76 ustawy, zgodnie z którym organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostka organizacyjna powiatu albo podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Tym samym brak jest podstaw do utożsamiania funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyłącznie z OPS. Funkcja ta może zostać powierzona odrębnej jednostce organizacyjnej Miasta na prawach powiatu, co pozwala na wyodrębnienie organizacyjnej i merytorycznej jednostki odpowiedzialnej za rozwój i wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej. W konsekwencji zadania określone w art. 76 ust. 4 ustawy, związane w szczególności z naborem i kwalifikowaniem kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka, organizowaniem szkoleń, zapewnianiem badań psychologicznych, organizowaniem wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz realizacją zadań związanych z funkcjonowaniem rodzinnej pieczy zastępczej, mogą być realizowane przez odrębną jednostkę organizacyjną Miasta posiadającą status organizatora rodzinnej pieczy zastępczej – GCPZ.

Jednocześnie podział ten nie oznacza przekazania nowej jednostce wszystkich zadań z zakresu pieczy zastępczej pozostających dotychczas w zakresie działania OPS w Gliwicach. Po stronie OPS pozostają w szczególności te sprawy, które zgodnie z art. 182 ust. 2 ustawy nie zostały zastrzeżone na rzecz innych podmiotów, a także kompetencje i obowiązki ustawowo przypisane kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (dyrektorowi OPS w Gliwicach), w tym współpraca z sądem oraz składanie corocznego sprawozdania z działalności OPS i przedstawianie zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, zatwierdzanie indywidualnych programów usamodzielnienia, dokonywanie ich zmian oraz oceny końcowej procesu usamodzielnienia czy wypłacanie świadczeń dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Na podstawie odrębnych przepisów OPS prowadzi również mieszkania treningowe dla usamodzielnianych wychowanków.

Przyjęty model organizacyjny i podział zadań pomiędzy OPS-GCPZ pozwala na jednoznaczne przypisanie odpowiedzialności, specjalizację realizowanych zadań oraz rozdzielenie funkcji organizacyjnych, wspierających i administracyjnych, bez naruszania ustawowej właściwości OPS i jego dyrektora, zachowanie ustawowych kompetencji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach przy jednoczesnym wyodrębnieniu w ramach struktury Miasta wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za wykonywanie funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i obsługującej placówki opiekuńczo-wychowawcze - GCPZ. W załączeniu tabela obrazująca wykaz i podział zadań ustawowych pomiędzy OPS a GCPZ.

2. Odpowiedzialność za proces usamodzielnienia

Zgodnie z przyjętymi założeniami, rozpoczęcie procesu usamodzielnienia i koordynowanie przygotowań do wejścia w dorosłość spoczywać będzie na organizatorze pieczy zastępczej (GCPZ) we współpracy z rodzicami zastępczymi, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, wychowawcami placówek opiekuńczo - wychowawczych i opiekunami usamodzielnienia. Po opuszczeniu rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej wsparcie w procesie usamodzielnienia, osoby usamodzielniane otrzymają od specjalistów Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach.

Należy zwrócić uwagę na ważne aspekty i specyfikę usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej:

Pieczka zastępcza i pomoc społeczna mają różną funkcję

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej definiuje system pieczy zastępczej jako system zapewniający dziecku opiekę i wychowanie w sytuacji, gdy rodzice nie mogą ich sprawować. Jednocześnie przepisy ww. ustawy od art. 140 do 153 regulują zasady udzielania pomocy dla pełnoletnich osób opuszczających pieczę zastępczą.

W czasie pobytu dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej czy instytucjonalnej podstawowym środowiskiem prowadzenia pracy przygotowującej do dorosłości jest system pieczy zastępczej, a po opuszczeniu pieczy ciężar wsparcia przesuwa się w kierunku lokalnego systemu pomocy społecznej i integracji społecznej.

Nie jest to zatem podział według pojęcia „usamodzielnienie”, lecz według miejsca funkcjonowania osoby i dominującego rodzaju potrzeb.

Przygotowanie do dorosłości zaczyna się przed pełnoletnością

Przepisy przewidują wskazanie opiekuna usamodzielnienia co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności, a indywidualny program usamodzielnienia jest przygotowywany przed pełnoletnością. Zarówno program usamodzielnienia, jego zmiany zatwierdza, a oceny końcowej realizacji programu dokonuje dyrektor OPS. Dlatego nowa jednostka GCPZ może mieć ustawowo - organizacyjnie uzasadnioną rolę „przygotowania do usamodzielnienia” obejmującą m.in.:

- rozwijanie samodzielności życiowej,
- przygotowanie do opuszczenia pieczy,
- planowanie edukacji i kwalifikacji,
- przygotowanie do pracy,
- przygotowanie do samodzielnego gospodarowania środkami,
- przygotowanie mieszkaniowe,
- rozwijanie kompetencji społecznych,
- budowanie sieci wsparcia,
- przygotowanie do korzystania z usług dostępnych w środowisku lokalnym,

- wsparcie przy sporządzaniu indywidualnych programów usamodzielnienia i wskazaniu opiekuna usamodzielnienia,
- pełnienie funkcji opiekuna usamodzielnienia.

Po opuszczeniu pieczy zastępczej zmienia się charakter wsparcia dostosowany do zmiany miejsca funkcjonowania i dominującego rodzaju potrzeb.

Po opuszczeniu pieczy nie można powiedzieć, że „kończy się usamodzielnienie”. Wręcz przeciwnie – następuje jego kolejny etap.

Osoba musi już zacząć realnie funkcjonować jako samodzielny członek społeczności: utrzymać mieszkanie, podjąć lub kontynuować naukę albo pracę, gospodarować pieniędzmi, korzystać z usług publicznych, rozwiązywać problemy życiowe, w przypadku trudności starać się o wsparcie finansowe w początkowym okresie funkcjonowania np. dodatki mieszkaniowe lub inne świadczenia dostosowane do potrzeb osób usamodzielnianych itd. Wsparcie lokalnego systemu pomocy i integracji społecznej może być niezbędne.

Warto przy tym pamiętać, że indywidualny program usamodzielnienia obejmuje m.in. wykształcenie lub kwalifikacje, warunki mieszkaniowe i zatrudnienie, a jego zmiany mogą być dokonywane w związku ze zmianą sytuacji życiowej osoby usamodzielnianej.

To wręcz pokazuje, że program nie jest zamkniętym zdarzeniem związanym z osiągnięciem 18 lat, a osoby usamodzielniane po opuszczeniu pieczy zastępczej wymagają wsparcia w funkcjonowaniu w środowisku lokalnym, co oprócz wypłaconych świadczeń uzasadnia pracę i monitorowanie procesu usamodzielnienia przez OPS.

3. Liczba rodzin zastępczych i wychowanków

- 58 rodzin niezawodowych - 81 dzieci
- 135 rodzin spokrewnionych - 182 dzieci
- 9 Rodzinnych Domów Dziecka - 79 dzieci
- 21 rodzin zastępczych zawodowych – 79 dzieci

Łącznie:

- 223 rodziny zastępcze
- 421 dzieci w rodzinach zastępczych
- 47 dzieci w 3 placówkach opiekuńczo- wychowawcze

Dane odnośnie pełnoletnich wychowanków przebywających w poszczególnych formach pieczy zastępczej uwzględniono w odpowiedzi na pytanie nr 4.

4. Skala procesu usamodzielnienia

GCPZ

Liczba wychowanków w procesie usamodzielnienia w rodzinnej pieczy zastępczej:

- 32 osoby/pow. 17 roku życia do momentu opuszczenia rodziny zastępczej
- 18 pełnoletnich wychowanków pozostaje w rodzinach zastępczych

Liczba wychowanków w procesie usamodzielnienia w instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- 10 osób/pow. 17 roku życia do momentu opuszczenia placówki

Łącznie 42 wychowanków od 17 roku życia, w tym 18, pełnoletnich.

Współpraca GCPZ-OPS na etapie przejścia z pieczy do usamodzielnienia, m.in. zaplanowania miejsca pobytu, źródła utrzymania, wsparcia osoby usamodzielnianej.

Liczba wychowanków, którzy mogą rozpocząć usamodzielnianie w latach 2027-2028:

- 12 osób z pieczy instytucjonalnej w 2027 roku
- 30 osób z pieczy rodzinnej w 2027 roku
- 4 osoby z pieczy instytucjonalnej w 2028 roku
- 39 osób z pieczy rodzinnej w 2028 roku

Rodzinna piecza zastępcza:

Rocznik 2009:

- 18 wychowanków z właściwością miejscową Gliwice (9 K, 9 M),
- 3 wychowanków z właściwością miejscową inną niż miasto Gliwice (1 K, 2 M)

Rocznik 2010:

- 22 wychowanków z właściwością miejscową Gliwice (10 K, 13 M),
- 1 wychowanek z właściwością miejscową inną niż miasto Gliwice (1 M),

Rocznik 2011:

- 26 wychowanków z właściwością miejscową Gliwice (14 K, 12 M),
- 5 wychowanków z właściwością miejscową inną niż miasto Gliwice (2 K, 3 M)

Instytucjonalna piecza zastępcza:

Rocznik 2009:

- 5 wychowanków z właściwością miejscową Gliwice (3 K, 2M)

Rocznik 2010:

- 7 wychowanków z właściwością miejscową Gliwice (2 K, 5 M),
- 1 wychowanek z właściwością miejscową inną niż miasto Gliwice (1 M)

Rocznik 2011:

- 5 wychowanków z właściwością miejscową Gliwice (4 K, 1 M)

OPS

Liczba osób usamodzielnianych z pieczy zastępczej, którzy pobierają świadczenie na:

Zagospodarowanie:

- 12 osób do 31.08.2026 r. w łącznej kwocie 27 765,00 zł
- 19 osób w 2025 r. w łącznej kwocie 45 438,00 zł
- 18 osób w 2024 r. w łącznej kwocie 41 302,00 zł
- 21 osób w łącznej kwocie 46 877,00 zł

Usamodzielnienie:

- 10 osób do 31 sierpnia 2026 r. w łącznej kwocie 68 183,00 zł
- 20 osób w 2025 r. w łącznej kwocie 166 930,00 zł

- 15 osób w 2024 r. w łącznej kwocie 99 103,00 zł
- 22 osoby w 2023 r. w łącznej kwocie 154 082,00 zł

Kontynuowanie nauki:

- 59 osób do 31.08.2026 r. w łącznej kwocie 293 422,16 zł
- 64 osoby w 2025 r. w łącznej kwocie 393 037,93 zł
- 66 osób w 2024 r. w łącznej kwocie 342 047,57 zł
- 66 osób w 2023 r. w łącznej kwocie 373 764,89 zł.

5. Kadra realizująca zadania wobec osób usamodzielnianych

Aktualnie zadania związane z przygotowaniem i wspieraniem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej realizują:

- 18 rodzin zastępczych w których przebywają wychowankowie w procesie usamodzielnienia,
- 10 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej współpracujących z rodzinami zastępczymi w których przebywają wychowankowie w procesie usamodzielnienia,
- Kadra (wychowawcy, pedagodzy, psycholodzy) 3 placówek opiekuńczo - wychowawczych dla wychowanków placówek,
- 1 osoba/etat pracownika ds. usamodzielnień do którego należy:
 - udzielanie pomocy i wsparcia oraz prowadzenie pracy z pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia w związku z art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przeprowadzanie wywiadów aktualizacyjnych z pełnoletnimi wychowankami, sporządzanie oceny końcowej procesu usamodzielnienia,
 - udzielanie wsparcia wychowankom w zakresie: składania wniosków do ZGM, w sprawach związanych z przyznaniem pomocy finansowej (zagospodarowanie, usamodzielnienie, kontynuowanie nauki),
 - informowanie wychowanków o dostępnych formach wsparcia oferowanych przez OPS Gliwice lub inne instytucje i podmioty zewnętrzne.
 - współpraca z innymi podmiotami, jak: MOS, MOW, Zakłady Poprawcze, w celu udzielania wsparcia wychowankom opuszczającym ww. placówki.
 - prowadzenie szkoleń dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej pozostających w procesie usamodzielnienia (poniżej 18 roku życia) oraz dla rodzin zastępczych, w których przebywają wychowankowie w procesie usamodzielnienia/ w zakresie procesu usamodzielnienia, przysługujących uprawnień, sporządzania IPU, wyznaczania opiekuna usamodzielnienia/, prowadzi poradnictwo specjalistyczne oraz instruktaże dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z zakresu sporządzania IPU i procesu usamodzielnienia.
 - prowadzenie poradnictwa dla wychowanków pieczy zastępczej zarówno przed osiągnięciem przez nich pełnoletności jak i pełnoletnich wychowanków, a także

osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą poprzez regularny kontakt osobisty i telefoniczny,

- monitorowanie procesu usamodzielnienia,
- uczestniczenie w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Wszystkie ww. osoby są pracownikami organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych i będą realizować – kontynuować swoje zadania w GCPZ w pracy z wychowankami przebywającymi w pieczy zastępczej.

Po stronie OPS jak dotychczas pozostają zadania związane z usamodzielnianiem osób, które opuściły pieczę zastępczą. Zadania te dla OPS nie ulegają zmianie, ale konieczne jest dostosowywanie do potrzeb, doskonalenie i rozwijanie oferty skierowanej do osób usamodzielnianych. OPS realizuje zadania w zakresie wypłaty świadczeń na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, zadania związane z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych do czasu uzyskania własnego mieszkania – prowadzenie 6 mieszkań treningowych z 18 miejscami dla osób opuszczających pieczę zastępczą oraz realizuje programy np. Projekt "Skillsy 2.0" skierowane do młodzieży.

Projekt "Skillsy 2.0" realizowany do 31.08.2026 r. obejmował warsztaty z zakresu m.in: komunikacji, higieny cyfrowej (w tym rozpoznawaniu hejtu i cyberprzemocy), zajęcia z asertywności i umiejętności wyrażania swoich potrzeb, warsztaty z umiejętności uczenia się, umiejętności określania celów życiowych, zdrowia psychicznego oraz załatwianie spraw urzędowych. Warsztaty odbywały się ok. 2 razy w miesiącu.

Po przejęciu zadań przez GCPZ prowadzenie pracy z wychowankami umieszczonymi w pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia w dalszym ciągu będą prowadzone przez pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzą pracę z maksymalnie 15 rodzinami zastępczymi wszelkiego typu /zawodowymi, niezawodowymi, spokrewnionymi, rodzinnymi domami dziecka/, w których są także umieszczeni wychowankowie w procesie usamodzielnienia. Aktualnie, nie ma przypisanych koordynatorów, którzy tylko i wyłącznie pracują z rodzinami wychowanków będącymi w procesie usamodzielnienia.

Łącznie w OPS zadania związane ze wsparciem osób usamodzielnianych realizują pracownicy ds. świadczeń, których zadania nie obejmują wyłącznie prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących osób usamodzielnianych, 4 opiekunów mieszkań treningowych dla usamodzielnianych wychowanków w łącznym wymiarze 2,75 etatu oraz pracownicy projektowi, m.in. zaangażowani w realizację projektu „Skillsy 2.0”.

Ponadto w Dziale Mieszkań ze Wsparciem pracuje kierownik oraz dwóch pracowników, którzy również zajmują się m.in. osobami usamodzielnianymi i uczestniczą w działaniach związanych z udzielaniem im wsparcia.

Potrzeby w tym zakresie będą analizowane, przede wszystkim pod kątem określenia skali rzeczywistego zapotrzebowania na taką funkcję.

6. Realizacja Miejskiego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej – 3 etaty

Potrzeba zatrudnienia profesjonalnego opiekuna usamodzielnienia została wskazana w treści programu, co wiąże się z zapewnieniem fachowego wsparcia wychowankom pieczy zastępczej. Prowadzone są działania mające na celu dążenie do profesjonalizacji funkcji opiekuna usamodzielnienia. Jednakże Miejski Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027 nie założył zatrudnienia 3 profesjonalnych opiekunów usamodzielnienia. Potrzeby w tym zakresie będą podlegały analizie, w szczególności pod kątem określenia skali zapotrzebowania na taką funkcję w poszczególnych jednostkach i w zależności od zapisów ustawowych (w projekcie nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada się pracę z wychowankiem od 16 r. ż). Obecnie, jak to ma miejsce od wielu lat, opiekunem usamodzielnienia jest osoba bliska dla osoby usamodzielnianej, którą sam wskazuje. Opiekunowie wskazani w Indywidualnych programach usamodzielnienia, którymi są pracownicy np. wychowawcy, koordynatorzy, rodziny zastępcze najczęściej pod opieką mają tylko jednego wychowanka. Trudnością jest znalezienie opiekuna usamodzielnienia dla osób usamodzielnianych, które nie współpracują, nie utrzymują kontaktu, zmieniają lub porzucają naukę, dlatego zarówno w GCPZ i OPS powinna być osoba odpowiedzialna za koordynowanie spraw związanych z usamodzielnianiem wychowanków pieczy zastępczej, w tym udzielaniem pomocy i wsparcia wychowankom którzy nie mają opiekuna wśród osób bliskich lub które dotychczas sprawowały opiekę.

7. Zakres pracy osób wspierających usamodzielnienie.

GCPZ - pracownicy i rodziny zastępcze odpowiedzialni za rozpoczęcie procesu usamodzielnienia (etap przygotowania wychowanka do pełnoletności, pomoc przy sporządzeniu IPU, planowanie ścieżki edukacji, ścieżki mieszkaniowej, ew. zatrudnienia).

OPS – pracownicy odpowiedzialni za usamodzielnienie po opuszczeniu pieczy (wsparcie i monitorowanie realizacji programu, nauki, zdobycia dodatkowych kwalifikacji, modyfikacji programu, oceny końcowej, wypłaty świadczeń, pomocy w zatrudnieniu, ew. pomocy po usamodzielnieniu, monitorowanie sytuacji osoby w środowisku).

8. Współpraca GCPZ-OPS i mieszkania treningowe

W ramach rozwijania oferty od 1 lipca 2025 roku powołano w OPS Dział Mieszkań ze Wspomaganiem, który dostosowuje ofertę do potrzeb, współpracuje z placówkami

i organizatorem pieczy zastępczej przy planowaniu zamieszkania wychowanków w mieszkaniach treningowych.

W mieszkaniu treningowym zapewnia się usługi bytowe, pracę socjalną oraz trening umiejętności służących prowadzeniu niezależnego życia.

Obecnie OPS prowadzi 6 mieszkań treningowych przeznaczonych dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. W mieszkaniach zatrudnionych jest 4 opiekunów, w łącznym wymiarze 2,75 etatu.

Zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach treningowych wynika z rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych. Wsparcie obejmuje w szczególności naukę, rozwijanie i utrwalanie umiejętności praktycznych niezbędnych do prowadzenia niezależnego życia w zakresie:

- samoobsługi,
- zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, w tym przygotowywania posiłków,
- efektywnego zarządzania czasem,
- efektywnego zarządzania finansami,
- prowadzenia gospodarstwa domowego,
- załatwiania spraw osobistych i urzędowych,
- utrzymywania więzi rodzinnych,
- rozwiązywania konfliktów interpersonalnych i rozwijania autonomii decyzyjnej,
- uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej,
- poszukiwania pracy oraz utrzymania zatrudnienia.

W ramach swoich obowiązków opiekun mieszkania wspiera wychowanka w osiąganiu samodzielności w wyżej wskazanych obszarach oraz współpracuje z opiekunem usamodzielnienia i innymi osobami uczestniczącymi w procesie usamodzielnienia, przekazując informacje istotne dla przebiegu tego procesu.

Obecnie wsparcie w mieszkaniu otrzymuje 11 osób usamodzielnianych.

Opiekun mieszkania treningowego nie jest opiekunem usamodzielnienia wychowanka i nie odpowiada za realizację ani aktualizację Indywidualnego Programu Usamodzielnienia (IPU), współpracuje jednak w tym zakresie z opiekunem usamodzielnienia.

W rodzinnej pieczy zastępczej opiekunami usamodzielnienia wychowanków zostają najczęściej rodzice zastępczy. Zdarzają się sytuacje, kiedy po opuszczeniu rodzinnej pieczy przez wychowanka następuje zmiana opiekuna usamodzielnienia na prośbę rodzica zastępczego. Wówczas opiekunami usamodzielnienia pozostają osoby bliskie wskazane przez wychowanka lub pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W placówkach opiekuńczo - wychowawczych opiekunami usamodzielnienia dla wychowanków w procesie usamodzielnienia pozostają przeważnie wychowawcy. Wychowankowie korzystają także ze wsparcia specjalistów placówek: psychologa, pedagoga. Po opuszczeniu placówki przez wychowanka opiekunami usamodzielnienia

pozostają nadal wychowawcy lub następuje zmiana opiekuna na osobę wskazaną przez wychowanka /ciocia, wujek, rodzeństwo wychowanka/.

Potrzeba skorzystania wychowanka z mieszkania treningowego będzie określana przez nową jednostkę prowadzącą pracę z rodziną zastępczą i wychowankiem w procesie usamodzielnienia z odpowiednim wyprzedzeniem. Zakłada się ścisłą współpracę OPS I GCPZ w zakresie planowania usamodzielniania do mieszkań treningowych, określania i zaspakajania potrzeb mieszkaniowych wychowanków. Utrzymanie dobrych praktyk takich jak, udział pracowników Działu Mieszkań ze Wspomaganiem z OPS w posiedzeniach zespołów ds. oceny sytuacji w placówce, czy rodzinie zastępczej w nowej jednostce.

9. Zakres wsparcia przy ul. Niedurnego 6

Siedziba CGPZ docelowo ma zostać umiejscowiona w lokalizacji przy ul. Niedurnego 6. Na czas prac modernizacyjnych nowego lokalu pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej będą realizowali zadania w lokalu przy ul. Sikorskiego 134. Nowa jednostka przejmie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej związane ze wsparciem rodzin zastępczych, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a także prowadzeniem placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wychowankowie w procesie usamodzielniania, którzy pozostają w rodzinach zastępczych, także po osiągnięciu przez nich pełnoletności będą również objęci wsparciem przez specjalistów nowej jednostki. GCPZ będzie świadczyć poradnictwo specjalistyczne jako jednostka specjalistyczna.

10. Dotychczasowa siedziba przy ul. Sikorskiego

W 2027 roku planowane jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej oddanie nowej jednostce w nieodpłatne użyczenie część lokalu przy ul. Sikorskiego wraz z wyposażeniem do zakończenia adaptacji budynku przy ul. Niedurnego. Jednocześnie OPS wystąpi do Miasta o pozostawienie zwolnionej przez GCPZ części do dyspozycji OPS na realizację zadań statutowych, które zostaną określone w późniejszym terminie.

11. Zasadność i skala inwestycji przy ul. Niedurnego 6

Przed podjęciem decyzji o rozbudowie obiektu przy ul. Niedurnego 6 przeprowadzono analizę potrzeb lokalowych Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Zorganizowano m.in. spotkania z pracownikami Organizatora, rodzinami zastępczymi oraz pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych. Przeanalizowano również zasoby lokalowe OPS pod kątem realizowanych obecnie i planowanych działań.

Analiza wykazała, że dotychczasowa lokalizacja przy ul. Sikorskiego 134 nie zapewnia warunków odpowiadających potrzebom rozwijającej się rodzinnej pieczy zastępczej. Z przestrzeni III piętra korzysta obecnie około 50–60 osób, przy czym nie jest ona przeznaczona wyłącznie na potrzeby rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze

i pracownicy placówek korzystają również z różnych lokalizacji, co ogranicza możliwość zapewnienia dedykowanej, kompleksowej i komfortowej przestrzeni do pracy.

Istotne znaczenie ma również specyfika obiektu przy ul. Sikorskiego 134, w którym funkcjonują różne formy wsparcia, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej, miejsca pobytu całodobowego, Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi, a także inne jednostki i działania OPS. W przypadku dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w szczególności tych, które zostały umieszczone w niej interwencyjnie, stworzenie spokojnej i neutralnej przestrzeni ma szczególne znaczenie dla ich poczucia bezpieczeństwa. Zasadne jest więc oddzielenie funkcji związanych z pieczą zastępczą od miejsc, w których koncentrują się różne formy pomocy kryzysowej.

Nowa siedziba Gliwickiego Centrum Pieczy Zastępczej ma być natomiast specjalistyczną jednostką, której przestrzeń będzie dostosowana przede wszystkim do potrzeb dzieci, rodzin zastępczych i innych osób korzystających ze wsparcia. Przewidziano w niej m.in. gabinety do pracy indywidualnej psychologa i pedagoga, sale szkoleniowe do zajęć grupowych, przestrzeń do prowadzenia terapii integracji sensorycznej i zajęć związanych z doświadczaniem świata, a także odpowiednio przygotowane miejsca do kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi, poczekalnię i przestrzeń do spotkań.

Przyjęte rozwiązanie ma zatem zapewnić nie tylko odpowiednią powierzchnię dla pracowników, ale przede wszystkim infrastrukturę umożliwiającą prowadzenie kompleksowego, specjalistycznego wsparcia. Z uwagi na charakter zadań i szczególne potrzeby dzieci inwestycję należy postrzegać również w kontekście obowiązku zapewnienia najmłodszym mieszkańcom Gliwic bezpiecznych i odpowiednich warunków korzystania ze wsparcia.

Docelowa liczba pracowników obejmuje ok. 50 pracowników obecnego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Gliwicach oraz miejsce dla obsługi trzech funkcjonujących jednostek organizacyjnych: Dom Dziecka nr 1, Dom Dziecka Nr 2, Dom Dziecka Nr 3, 223 rodzin zastępczych, w tym 30 rodzin zastępczych zawodowych i 423 dzieci.

Z perspektywy Miasta najważniejszym kryterium pozostaje zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków bezpieczeństwa oraz dostępu do specjalistycznego wsparcia. Inwestycja przy ul. Niedurnego 6 ma służyć stworzeniu miejsca, w którym dziecko trafiające do pieczy zastępczej oraz rodziny sprawujące nad nim opiekę będą mogły otrzymać kompleksową pomoc w warunkach dostosowanych do ich szczególnych potrzeb.

12. Procedura współpracy i realizacja programu

Aktualnie ustalany jest zakres zadań, które przejmie GCPZ, a które będą realizowane przez OPS. Opracowano wstępny podział zadań jednostek.

Zadania i wskaźniki miejskiego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej są monitorowane w bieżący sposób przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Sprawozdanie

z działalności MPRPZ za rok 2025 zostało opracowane i przekazane jednostce nadzorującej. Całościowe dane za rok 2026 zostaną zebrane po zakończeniu roku kalendarzowego 2026. Po przejęciu zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, GCPZ będzie odpowiedzialne za większość zadań ujętych w programie. OPS realizujący zadania PCPR będzie odpowiedzialny za prowadzenia zadania związanego z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, którzy opuścili pieczę zastępczą.

W załączeniu: podział zadań OPS-GCPZ

Z poważaniem
Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice
Łukasz Gorczyński
/dokument podpisany kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/